

Aftale mellem regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det
Konservative Folkeparti), Dansk Folkeparti og Radikale Venstre
om

**UDMØNTNING AF PULJE TIL STRATEGI FOR
CIRKULÆR ØKONOMI**

af 11. oktober 2018

Aftale om udmøntning af pulje til Strategi for cirkulær økonomi

For at sikre at danske virksomheder kan bibeholde en høj konkurrenceevne, og levere løsninger, der bidrager til en bæredygtig forvaltning af naturressourcerne og en fortsat økonomisk vækst i Danmark, er der brug for en gentænkning af vores måde at producere og forbruge på. Der er brug for en mere cirkulær økonomi.

I en cirkulær økonomi recirkulerer man materialer og produkter, udnytter deres værdi til fulde og minimerer spildet. En mere cirkulær tilgang i vores produktion og forbrug kan lette presset på naturressourcerne og forbedre miljøet til gavn for fremtidige generationer.

Udover det store miljømæssige potentiale kan en omstilling til en mere cirkulær økonomi potentielt forbedre danske virksomheders konkurrenceevne. Mere cirkulære virksomheder kan reducere deres omkostninger ved at udnytte produktionskapaciteten bedre, bruge færre materialer i både design og produktion samt øge genanvendelsen og mindske affaldsmængden. Virksomhederne kan skabe mere værdi ud af de samme materialer gennem bedre produktdesign, genfremstilling samt ved at sælge produkter som serviceydelser. Aftaleparterne er enige om, at fremtiden indeholder langt mindre affaldsforbrænding og mere genanvendelse.

Europa-Kommissionens handlingsplan og lovgivningspakke til fremme af cirkulær økonomi i EU udgør et vigtigt bidrag til øget konkurrenceevne, ressourceproduktivitet, jobskabelse, forsyningsikkerhed og bæredygtig brug af naturressourcer i Europa. Bl.a. blev der i maj 2018 vedtaget seks reviderede affaldsdirektiver, der bl.a. indeholder en række ambitiøse og bindende målsætninger for genanvendelse af affald i hver medlemsstat.

Genanvendelsen af husholdningsaffald og lignende affald fra andre kilder (Municipal Waste) skal i alle medlemsstater være mindst 55 pct. i 2025, 60 pct. i 2030 og 65 pct. i 2035, mens genanvendelsen af emballageaffald skal være mindst 65 pct. i 2025 og 70 pct. i 2030. Desuden indeholder affaldsdirektiverne en række nye krav om bl.a. kildesortering af organisk affald fra 2023 samt særskilt indsamling af tekstilaffald og et udvidet producentansvar for emballage fra 2025. Aftaleparterne støtter i forlængelse heraf en offensiv EU-tilgang til cirkulær økonomi, hvor der arbejdes for harmoniserede rammebetingelser på tværs af EU-landene.

Regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti) har sammen med Dansk Folkeparti og Radikale Venstre i *Aftale om erhvervs- og iværksætterinitiativer* fra november 2017 afsat en pulje på 60 mio. kr. til initiativer i regeringens *Strategi for cirkulær økonomi*. Derudover har Miljø- og Fødevarerministeriet og Erhvervsministeriet afsat i alt 56 mio. kr. til at styrke omstillingen til en mere cirkulær økonomi.

Regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Dansk Folkeparti og Radikale Venstre er med denne aftale enige om at udmønte puljen på initiativer inden for følgende seks indsatsområder:

1. Virksomhederne som drivkraft for den cirkulære omstilling
2. Data og digitalisering i en cirkulær økonomi
3. Cirkulær økonomi gennem design
4. Nye forbrugsmønstre gennem cirkulær økonomi
5. Et velfungerende marked for affald og genanvendte råvarer
6. Cirkulær økonomi i bygninger og biomasse

Den aftalte udmøntning fremgår af tabel 1 og 2.

Tabel 1

Udmøntning af pulje til Strategi for cirkulær økonomi fordelt på initiativer	
Mio. kr. 2018-pl	2019-22
Udgifter, i alt	60,0
A) Etablere én indgang til det offentlige for virksomheder med cirkulære forretningsmodeller	8,0
B) Udvide adgangen til finansiering af cirkulære forretningsmodeller	-
C) Understøtte digitale cirkulære muligheder ved kommercielt brug af data og challenges	8,7
D) Øge dansk deltagelse i europæisk arbejde med cirkulære standarder	4,0
E) Fremme cirkulære indkøb	9,8
F) Fremme mere ensartet indsamling af husholdningsaffald	5,7
G) Udvikle en frivillig bæredygtighedsklasse	3,8
H) Udbrede selektiv nedrivning	7,2
I) Få mere værdi ud af biomassen	5,8
J) Cirkulære kommuner og regioner	-
K) Videreføre det grønne nationalregnskab	7,0
Finansiering, i alt	60,0

Tabel 2

Udmøntning af pulje til Strategi for cirkulær økonomi fordelt mellem ministerier					
Mio. kr. 2018-pl	2019	2020	2021	2022	I alt
Udgifter, i alt	20,0	20,0	10,0	10,0	60,0
§ 24. Miljø- og Fødevarerministeriet	7,7	7,9	5,0	6,5	27,0
§ 8. Erhvervsministeriet	6,2	6,0	5,0	3,5	20,7
§ 10. Økonomi- og Indenrigsministeriet	3,5	3,5	-	-	7,0
§ 29. Transport-, Bygnings- og Boligministeriet	1,9	1,9	-	-	3,8
§ 28. Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet	0,8	0,8	-	-	1,5
Finansiering, i alt	20,0	20,0	10,0	10,0	60,0

Med aftalen udmøntes midler til nedenstående initiativer. Derudover finansieres en række initiativer i regeringens Strategi for cirkulær økonomi af egne midler fra Miljø- og Fødevarerministeriet og Erhvervsministeriet, hvilket ikke er en del af aftalen men fremgår af bilaget. Herudover arbejdes med opfølgning på Forsyningsstrategien og udarbejdelse af en ny plastikhandlingsplan.

Initiativ A: Etablere én indgang til det offentlige for virksomheder med cirkulære forretningsmodeller. Der etableres én indgang til det offentlige for virksomheder med cirkulære forretningsmodeller, så de kan få en hurtigere afklaring af, om en ny teknologi, forretningsmodel eller produktionsmetode kan anvendes inden for den gældende regulering. Såfremt der identificeres et behov for at justere praksis eller regulering, vil der i samarbejde med de respektive ressortministerier blive arbejdet på at finde en løsning. Der afsættes i alt 8,0 mio. kr. i perioden 2019-22 til dette initiativ.

Initiativ B: Udvidet adgang til finansiering af cirkulære forretningsmodeller.

Danmarks Grønne Investeringsfond kan i dag ikke yde garantier. Der er i dag lovkrav om garantistillelse for visse projekters gennemførelse. Det gælder fx visse grønne bygge- og renoveringsprojekter. Den manglende hjemmel til at kunne udstede garantier betyder derfor, at Danmarks Grønne Investeringsfond ikke umiddelbart kan støtte disse typer projekter. Aftaleparterne er derfor enige om, at regeringen, efter udmøntningsaftalen er indgået, tager

initiativ til at fremsætte forslag om ændring lov om Danmarks Grønne Investeringsfond, således at fondens instrumenter udvides til også at omfatte garantier.

Initiativ C: Understøtte digitale cirkulære muligheder ved kommercielt brug af data og challenges. Der igangsættes en analyse og pilotprojekter vedr. offentlige og private data, som kan understøtte cirkulær forretningsudvikling. Derudover videreudvikles og udbygges den eksisterende platform for idekonkurrencer ("challenges") www.challenges.dk, så den også får et fokus på at understøtte og udvikle grønne idekonkurrencer. For at styrke kommuners kendskab til og anvendelse af challenges som værktøj og metode styrkes den opsøgende indsats overfor udvalgte kommuner, der har udtrykt interesse for cirkulær økonomi, for at synliggøre værktøjets potentialer. Indsatsen kunne på sigt bl.a. indebære en skræddersyet informationsindsats overfor kommuner, et startforløb for anvendelsen af challenges med henblik på igangsættelsen af konkrete challenges indenfor fx øget genanvendelse af plastik, byggematerialer, udviklingen af bæredygtige forretningsmodeller mv. Platformen www.challenges.dk er i sin nuværende form tilgængelig på dansk og engelsk. Der afsættes i alt 8,7 mio. kr. i perioden 2019-22 til dette initiativ.

Initiativ D: Øge dansk deltagelse i europæisk arbejde med cirkulære standarder. Det sikres, at Dansk Standard kan øge engagementet i arbejdet med at udvikle cirkulære standarder på EU-niveau samt arbejde for at hjemtage sekretariater og formandskaber for arbejdsgrupper vedr. udvikling af cirkulære standarder. Der afsættes i alt 4,0 mio. kr. i perioden 2019-22 til dette initiativ.

Initiativ E: Fremme cirkulære indkøb. Totalomkostninger og livscyklusvurderinger bør i højere grad indgå i beslutningsgrundlaget for offentlige indkøb og byggeri, så den offentlige indkøber og bygherre træffer beslutning ud fra de samlede omkostninger i stedet for indkøbsprisen alene. Partnerskabet for offentlige grønne indkøb, Forum for bæredygtige indkøb, og portalen "Den ansvarlige indkøber", forlænges og videreudvikles med øget fokus på cirkulære indkøb. Rejsesholdet for grønne indkøb videreudvikles til i højere grad at fokusere på cirkulær økonomi og udvides samtidig til udover offentlige institutioner også at være rettet mod private virksomheder. Der afsættes i alt 9,8 mio. kr. i perioden 2019-22 til dette initiativ.

Initiativ F: Fremme mere standardiseret indsamling af husholdningsaffald. En standardiseret indsamling af affald er vigtig for at skabe et velfungerende marked i stor skala for affald til genanvendelse. Der igangsættes derfor udarbejdelse af branchefælles standarder for indsamlingsordninger og sorteringskriterier for husholdningsaffaldet. Arbejdet forestås i dialog med branchen, kommunerne og relevante myndigheder, og er således i overensstemmelse med regeringens byrdestop. Standarderne indføres over en periode. Der afsættes i alt 5,7 mio. kr. i perioden 2019-20 til dette initiativ.

Initiativ G: Udvikle en frivillig bæredygtighedsklasse. Aftaleparterne ønsker at fremme genbrug af byggematerialer i nye byggerier. Der udvikles en frivillig bæredygtighedsklasse i bygningsreglementet. I udviklingsarbejdet skal det bl.a. undersøges, om byggematerialernes indlejrede energi skal indarbejdes. Samtidig vil der blive igangsat et analysearbejde vedr. indlejret energi, der kan bruges i forbindelse med energirammeberegningen for byggeri, samt en analyse med henblik på tidlig interessevaretagelse i forbindelse med en evt. kommende international standard for bygningspas. Der afsættes i alt 3,8 mio. kr. i perioden 2019-20 til dette initiativ.

Initiativ H: Udbrede selektiv nedrivning. Aftaleparterne ønsker at minimere værditabet i forbindelse med nedrivning. Sammen med erhvervslivet skal det undersøges, hvordan man kan lave standardiserede nedrivningsplaner og uddannelse. På baggrund af en analyse af de økonomiske og miljømæssige konsekvenser vil der i dialog med erhvervslivet blive aftalt, hvilke bygninger og renoveringer, der evt. omfattes af selektiv nedrivning. Initiativer skal være i overensstemmelse med regeringens byrdestop. Desuden vil sporbarheden for byggeaffald blive forbedret. Endvidere gives 1,0 mio. kr. i støtte til det private Videncenter for Cirkulær Økonomi i Byggeriet. Der afsættes således i alt 7,2 mio. kr. i perioden 2019-21 til dette initiativ.

Initiativ I: Få mere værdi ud af biomassen. Aftaleparterne ønsker at skabe de rette rammer for at udnytte værdien i biomassen bedst muligt. Der gennemføres en analyse, som kan fungere som en del af grundlaget for en mulig kommende National Bioøkonomistrategi, der vil kunne sætte den langsigtede retning for udviklingen af bioøkonomien i Danmark, samt bidrage med et tværgående blik på hvilke teknologiske og bioressourcemæssige styrkepositioner, som Danmark besidder, og hvilke markedsmuligheder Danmark kan komme til at udnytte i fremtiden indenfor det bioøkonomiske område. Desuden arbejdes der for at etablere en ny madspilds-tænketank med private aktører, så arbejdet med at forebygge madspild forankres bredt i samfundet. Der afsættes i alt 5,8 mio. kr. i perioden 2019-22 til dette initiativ.

Initiativ J: Cirkulære kommuner og regioner. Regeringen indgår en partnerskabsaftale med Kommunernes Landsforening og Danske Regioner om at etablere cirkulære kommuner og regioner med henblik på at udvikle og afprøve nye cirkulære løsninger i praksis, der kan fungere som inspiration for andre kommuner og regioner, og evt. inspirerer til justering eller forenkling af statslige regler.

Initiativ K: Videreføre det grønne nationalregnskab. Regeringen vil videreføre driften af det grønne nationalregnskab i 2019-20, og undersøge i hvilket omfang cirkularitet og andre miljøaspekter kan indgå i officielle beregninger og publikationer. Videreførelsen af det grønne nationalregnskab vil forbedre muligheden for at følge udviklingen i omstillingen til en mere cirkulær økonomi og sikre et mere fyldestgørende grundlag for fremtidige politiske beslutninger. Der afsættes i alt 7,0 mio. kr. i perioden 2019-20 til dette initiativ.

Aftaleparterne vil inden udgangen af 2020 mødes for at følge op på fremdriften for de aftalte initiativer.

Bilag vedr. egenfinansierede initiativer i Strategi for cirkulær økonomi

Udover puljen til Strategi for cirkulær økonomi, der udmøntes efter aftale med Dansk Folkeparti og Radikale Venstre, igangsætter Miljø- og Fødevareministeriet og Erhvervsministeriet en række egenfinansierede initiativer, som fremgår af tabel 1 nedenfor.

Tabel 1

Egenfinansierede initiativer i regeringens Strategi for cirkulær økonomi i perioden 2019-22		
Mio. kr. 2018-pl	Erhvervsministeriet	Miljø- og Fødevareministeriet
Udgifter, i alt	26,0	30,0
1) Fremme cirkulær forretningsudvikling i SMV'er	26,0	-
4) Understøtte digitale cirkulære muligheder ved kommercielt brug af data og challenges	-	0,3
5) Indarbejde cirkulær økonomi i produktpolitikken	-	7,9
8) Øge fokus på totaløkonomi i offentlige indkøb	-	5,6
10) Skabe lige vilkår på markedet for affald og genanvendte råvarer	-	15,3
11) Liberalisere håndtering af elektronikaffaldet	-	0,9
Finansiering, i alt	26,0	30,0

Anm.: Udbygningen af statistik over Danmarks ressourceproduktivitet (RME), jf. initiativ 4, finansieres af Miljø- og Fødevareministeriet.

Initiativ 1: Fremme cirkulær forretningsudvikling i SMV'er. Regeringen vil igangsættes en landsdækkende indsats for at fremme cirkulær forretningsudvikling, implementering og skalering af cirkulære forretningsmodeller i SMV'er. Der afsættes i alt 26,0 mio. kr. i perioden 2018-21 til dette initiativ. Den konkrete udmøntningsperiode afhænger af efterspørgslen fra virksomhederne.

Initiativ 4: Understøtte digitale cirkulære muligheder ved kommercielt brug af data og challenges (udbygning af statistik over Danmarks ressourceproduktivitet).

Materialestrømsregnskabet og affaldsregnskabet hos Danmarks Statistik udbygges med såkaldte RME-opgørelser (Raw Material Equivalents), der giver mulighed for en mere retvisende opgørelse af Danmarks ressourceproduktivitet. Der afsættes i alt 0,3 mio. kr. i 2019 til dette initiativ.

Initiativ 5: Cirkulær økonomi i produktpolitikken. For at sikre dansk interessevaretagelse vil regeringen styrke indsatsen i forhold til EU-arbejdet vedr. krav om cirkulær økonomi til energirelaterede produkter og opgørelse af produkters miljøegenskaber. Samtidig vil regeringen understøtte udbredelsen af miljømærkerne Svanen og Blomsten, samt arbejde for at miljømærkerne i endnu højere grad fremmer cirkulær økonomi. Der afsættes i alt 7,9 mio. kr. i perioden 2019-22 til dette initiativ.

Initiativ 8: Øge fokus på totaløkonomi i offentlige indkøb. Regeringen vil udarbejde en række nye totalomkostnings- og livscyklusværktøjer, samt indarbejde udgifter til eller indtægter fra affaldshåndtering og videresalg i de eksisterende og nye værktøjer. Desuden vil regeringen analysere området nærmere, udarbejde vejledninger og integrere totaløkonomi i den kommende digitale strategi for byggeriet. Der afsættes i alt 5,6 mio. kr. i perioden 2019-22 til dette initiativ.

Initiativ 10: Skabe lige vilkår på markedet for affald og genanvendte råvarer. Regeringen vil skabe en mere ensartet administration og håndhævelse af reglerne for affald og genanvendte råvarer – både i Danmark og internationalt. Det vil bl.a. ske ved at undersøge, hvordan man kan samle administrations- og tilsynsopgaver vedr. affald og genanvendte råvarer i én enhed. Desuden vil affaldstilsynet blive målrettet de virksomheder, hvor der er størst risiko for, at reglerne ikke

bliver overholdt, og hvor miljørisikoen ved ikke at overholde affaldsreglerne er størst. Der afsættes i alt 15,3 mio. kr. i perioden 2019-22 til dette initiativ.

Initiativ 11: Liberalisere håndteringen af elektronikaffald. Regeringen vil give certificerede virksomheder mulighed for at indsamle elektronikaffald fra husholdninger til genbrug og genanvendelse, så det bliver enklere at vælge lovlig affaldshåndtering og enklere at føre tilsyn med lovlig indsamling. Desuden skal der indføres en mere skånsom indsamlingen af elektronikaffald, så genbrugspotentialet bevares. Der afsættes i alt 0,9 mio. kr. i perioden 2019-20 til dette initiativ.